
RAPORT

2017

Fundacja Edukacja dla Demokracji

ul. Nowolipie 9/11

00-150 Warszawa

www.fed.org.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Organizacja Fundacji	4
3. Działania realizowane przez Fundację	5
3.1. Edukacja globalna	5
3.2. Działania adresowane do społeczeństw państw obszaru postsowieckiego	8
3.2.1. Białoruś	8
3.2.2. Ukraina	9
3.3. Programy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności zarządzane przez FED	12
3.4. Działania na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą.	15
3.5 Wspieranie aktywistów, inicjatyw społecznych i działań organizacji pozarządowych w Polsce w zakresie edukacji pro obywatelskiej i współpracy międzynarodowej	17

1. Wprowadzenie

Fundacja Edukacja dla Demokracji (FED) jest organizacją pozarządową, niezwiązaną z partiami politycznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, działającą nieprzerwanie od 1989 roku. Celem statutowym Fundacji jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności edukacyjnej, służącej krzewieniu idei demokracji oraz przygotowującej do pracy na rzecz demokracji i do działalności w instytucjach demokratycznych.

Fundacja współpracuje z ludźmi różnych narodowości, wyznań czy przekonań politycznych. W Polsce działania koncentrują się na wspieraniu organizacji pozarządowych i aktywistów w rozwoju kompetencji, nawiązywaniu i rozwijaniu współpracy międzynarodowej. Za granicą działania prowadzimy przede wszystkim w następujących krajach: Białoruś, Ukraina, Rosja, wspierając środowiska edukacyjne i pozarządowe.

W 2017 roku Fundacja realizowała działania w trzech głównych kierunkach. Były to:

Edukacja globalna, czyli edukacja budująca w polskim społeczeństwie wiedzę na temat zjawisk i współzależności globalnych oraz odpowiedzialność za współczesny świat. Kierunek ten realizowany jest głównie poprzez wspieranie innych organizacji pozarządowych realizujących działania edukacyjne i popularyzacyjne z zakresu edukacji globalnej.

Działania adresowane do społeczeństw państw obszaru postsowieckiego, polegające w większości na kreowaniu inicjatyw społecznych i wspieraniu grup i instytucji działających na rzecz zmian proobywatelskich i prodemokratycznych.

Działania na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą, realizowane przede wszystkim poprzez wspieranie Polskiej Macierzy Szkolnej w Irlandii.

Ponadto inicjowaliśmy nowy kierunek nakreślony w przyjętej w 2017 roku Strategii Rozwoju Fundacji Edukacja dla Demokracji na lata 2016-2020 - **Wspieranie aktywistów, inicjatyw społecznych i działań organizacji pozarządowych w Polsce w zakresie edukacji pro obywatelskiej i współpracy międzynarodowej**.

Funkcjonowanie Fundacji możliwe jest dzięki bliskiej współpracy z dziesiątkami działaczy lokalnych, specjalistów, trenerów, pedagogów, wolontariuszy, a także dzięki współdziałaniu z kilkudziesięcioma organizacjami i instytucjami zarówno z Polski jak i z zagranicy.

Fundacja Edukacja dla Demokracji jest organizacją pożytku publicznego.

Fundacja jest członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji i koalicji: Związek Stowarzyszeń „Grupa Zagranica”, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Unia Europejska-Federacja Rosyjska.

2. Organizacja Fundacji

W 2017 roku Fundacja działała bez zmian tak w gronie Zarządu, Rady jak i zespołu Fundacji. Łącznie na etatach pracowało 8 osób. Biuro Fundacji, jak i w poprzednich latach, znajduje się w Warszawie przy ul. Nowolipie 9/11. Lokal ma łącznie ponad 206 m² powierzchni.

W roku 2017 roku Rada Fundacji spotkała się dwukrotnie: 22 kwietnia 2017 roku – przedmiotem obrad były: zmiany w Statucie Fundacji oraz w regulaminach organów statutowych, a także zatwierdzenie sprawozdań z działalności Fundacji w 2017 roku; 13 maja 2017 roku – przedmiotem obrad była dyskusja programowa, poświęcona przede wszystkim działaniom Fundacji skierowanym do środowisk polonijnych (w kontekście misji Fundacji), a także kwestie zajmowania przez Fundację stanowiska w kwestiach publicznych oraz wewnętrznych procesów decyzyjnych.

Założyciele, organy władz statutowych, pracownicy FED według stanu na 31.12.2017 r.:

Fundatorzy

Sandra Feldman
Andrzej Janowski
Wiktor Kulerski
Jan Piotr Lasota
Herb Magidson
Janusz Onyszkiewicz
Diane Ravitch
Albert Shanker
Edward Wieczorek
Jacek Woźniakowski

Rada Fundacji

Małgorzata Naimska, Przewodnicząca Rady
Bogumiła Berdychowska-Szostakowska
Andrzej Dakowski
Marek Frąckowiak
Maciej Kozyra
Tomasz Maracewicz
Janusz Onyszkiewicz
Jerzy Wiśniewski
Jakub Wygnański

Zarząd Fundacji

Martyna Bogaczyk, Prezes Zarządu
Jacek Podolski, Wiceprezes Zarządu
Anna Kertyczak, Wiceprezes Zarządu

Stały zespół Fundacji

Katarzyna Boryń
Natalia Kertyczak
Katarzyna Krzemińska
Tadeusz Rudzki
Ewa Sobiesak

3. Działania realizowane przez Fundację

3.1. Edukacja globalna

Projekt	Edukacja globalna – 2016-2017. Regranting dla organizacji pozarządowych
Kraje realizacji	Polska
Termin realizacji	15.07.2016 – 31.12.2017 r. (w sprawozdaniu dane za rok 2017)
Meritum projektu	W ramach przeprowadzonego konkursu grantowego dofinansowaliśmy 21 projektów z zakresu edukacji globalnej.
Wyniki projektu	18 organizacji pozarządowych z Polski otrzymało dofinansowanie na realizację 21 projektów, w których bezpośredni udział wzięło łącznie prawie 8 000 osób z miejscowości poniżej 500 tys. mieszkańców (różne regiony Polski).
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • blisko 80 wniosków złożonych w otwartym konkursie grantowym • 1 spotkanie informacyjne dla wnioskodawców • 3 webinaria informacyjne dla wnioskodawców • 21 przyznanych dotacji na łączną sumę 501 630,19 zł • 1 spotkanie informacyjno-instruktażowe dla grantobiorców • 14 projektów zrealizowanych przez bardziej doświadczone organizacje • 7 małych projektów zrealizowanych przez mniej doświadczone organizacje

Globalny Escape Room

Polska Akcja Humanitarna przystosowała do poruszania tematu globalnych współzależności kolejną angażującą uczestników metodę edukacyjną. Do szeregu gier edukacyjnych, które można stosować w edukacji globalnej, dołączył pierwszy edukacyjny *escape room*, czyli pokój zagadek, z którego można wyjść pod warunkiem udzielenia prawidłowych odpowiedzi na pytania dot. globalnych wyzwań.

Dzięki zrealizowanemu z naszej dotacji projektowi udało się po raz kolejny udowodnić, że edukacja może wyjść poza ramy „suchego” przekazywania wiedzy a nauka może

Kadr z przebiegu gry w 7 LO w Toruniu. Fot. Małgorzata Replińska

odbywać się w sposób czynny, poprzez zabawę. W ramach projektu odbyły się szkolenia i warsztaty dla uczniów/uczennic i nauczycieli/nauczycielek oraz dla wolontariuszy/wolontariuszek. We współpracy ze szkołami oraz z twórczynią toruńskich pokoi zagadek udało się opracować i

przetestować w praktyce „globalny escape room”. Gra została przygotowana w formie scenariusza, do którego dołączony jest „escape box”, w którym można znaleźć potrzebne do rozegrania rekwizyty. Dzięki szczegółowej [instrukcji](#), w grę można teraz zagrać w szkołach całej Polski.

Powstał również [spot filmowy](#) pokazujący przebieg gry i wrażenia uczestników.

Koszt realizacji 624 881,63 zł

Projekt współfinansowany w ramach programu
polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Projekt <i>E-globalna w praktyce (II moduł)</i>	
Kraje realizacji	Polska
Termin realizacji	1.01.2016-31.12.2017 (<i>dane w sprawozdaniu za 2017 rok</i>)
Meritum projektu	E-globalna.edu.pl to portal udostępniający nauczycielom i nauczycielkom materiały z edukacji globalnej – scenariusze zajęć, materiały wizualne i pomocnicze do prowadzenia zajęć. W 2017 roku przeprowadziliśmy 2 edycje kursu e-learningowego przygotowującego nauczycieli i nauczycielki do prowadzenia edukacji globalnej w swoich szkołach, wydaliśmy plansze edukacyjne oraz uzupełniliśmy ofertę portalu o ponad 130 nowych materiałów, dot. zwłaszcza kwestii migracji, uchodźstwa, odpowiedzialnej konsumpcji i zrównoważonego rozwoju. Promowaliśmy portal za pośrednictwem konkursów w mediach społecznościowych oraz reklamy AdWords.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Został opracowany kurs e-learningowy pt. „Edukacja wobec wyzwań”. Składający się z 4 modułów i licznych forów dyskusyjnych kurs wprowadzał nauczycieli i nauczycielki do tematyki edukacji globalnej a także pozwalał w praktyce sprawdzić scenariusze zajęć dostępne na www.e-globalna.edu.pl – uczestniczki i uczestnicy w ramach „zadań domowych” prowadzili zajęcia EG w swojej szkole. • Baza e-globalna.edu.pl została uzupełniona o 137 nowych materiałów, w tym: 87 scenariuszy lekcji, 22 materiały dodatkowe i 28 materiałów wizualnych. Zamieszczone treści to wysokiej jakości materiały edukacyjne powstałe w ostatnich latach, w ramach projektów różnych polskich organizacji społecznych. • Zamówiliśmy też nowe scenariusze zajęć, dotyczące tematów nowych z perspektywy Polski (a przez to nieporuszanych przez inne organizacje) i tak istotnych, jak wojna na wschodzie Ukrainy, czy aneksja Krymu.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 2 edycje kursu e-learningowego, w których udział wzięło 168 osób • 78 absolwentów i absolwentek kursu e-learningowego

- 157 lekcji edukacji globalnej przeprowadzonych przez uczestniczki i uczestników kursu e-learningowego
- 137 nowych materiałów umieszczonych w e-globalnej
- 400 sztuk toreb ekologicznych promujących bazę e-globalna
- 90 kompletów plansz edukacyjnych rozesłanych do absolwentów kursu i aktywnych szkół

Plansze edukacyjne

W roku 2017 stworzyliśmy plansze edukacyjne dot. tematyki poruszanej w edukacji globalnej. Plansze otrzymali nauczyciele i nauczycielki, którzy z najlepszym wynikiem ukończyli organizowany przez nas kurs e-learningowy „Edukacja wobec wyzwań”.

Pakiet zawiera 5 plansz edukacyjnych, poświęconych istotnym współczesnym tematom, poruszającym w edukacji globalnej. Są w nim plansze poświęcone Celom Zrównoważonego Rozwoju, tematyce migracji, odpowiedzialnej konsumpcji, stereotypów a także konfliktowi na wschodniej Ukrainie. To zagadnienia w naszej ocenie wyjątkowo ważne i aktualne, które warto poruszać podczas zajęć w klasie. W portalu www.e-globalna.edu.pl dostępne są scenariusze poświęcone tematom, przy których realizacji można wykorzystywać plansze.

Koszt realizacji 149 495,12 zł

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

3.2. Działania adresowane do społeczeństw państw obszaru postsowieckiego

3.2.1. Białoruś

Projekt	<i>Media literacy for democracy, part II</i>	
Kraje realizacji	Białoruś	
Partnerzy	Nieformalna grupa nauczycieli białoruskich „ZOOM”	
Termin realizacji	10.07.2016-10.07.2017 (w sprawozdaniu dane za rok 2017)	
Meritum projektu	Projekt dotyczył popularyzacji edukacji medialnej w białoruskich środowiskach edukacyjnych. Poprzez przeprowadzone działania tj. kursy e-learningowe, konkursy dla nauczycieli, oraz wydanie publikacji w znaczący sposób poszerzyła się oferta materiałów dla nauczycieli zainteresowanych samodzielnym wprowadzaniem tematów z edukacji medialnej do swoich zajęć. Ponadto projekt umożliwił dalszy rozwój grupy trenerskiej, z którą pracujemy od kilku lat.	
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> Opracowano i przeprowadzono kurs e-learningowy „Учитель - персона медиа”, poświęcony wizerunkowi, roli i pracy nauczyciela, pokazujący przy tym narzędzia internetowe przydatne do prowadzenia lekcji. Oprócz tego zrealizowano kurs „Медиаэкспресс” (o nowoczesnych mediach, manipulacji i prawie autorskim) oraz „Урок & медиа” (narzędzia Web 2.0, metody i techniki szkoleniowe rozwijające krytyczne myślenie). Zrealizowano konkurs na scenariusze zajęć oraz materiał ICT do wykorzystania przy prowadzeniu edukacji medialnej. Powstały dwie publikacje dot. edukacji medialnej – jedna m.in. w oparciu o materiały z konkursu („В ШКОЛУ С МЕДИА 2”), druga w oparciu o materiały z kursu e-learningowego („МЕДИАЭКСПРЕСС. УРОК & МЕДИА.”) 	
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> 62 absolwentów kursów e-learningowych ok. 2000 uczniów i uczennic wzięło udział w zajęciach z wykorzystaniem edukacji medialnej 30 prac nadesłanych na konkurs metodyczny 2 publikacje 	
Koszt realizacji	28 268,44 EUR	

3.2.2. Ukraina

Projekt <i>Fostering Local Reforms in Ukraine's Regions</i>	
Kraje realizacji	Ukraina: obwód chmielnicki, żytomierski, zaporoski, doniecki i ługański
Partnerzy	Stowarzyszenie Nasze Podole, Organizacja Toczka Dostępu
Termin realizacji	01.02.2017 – 28.02.2018
Meritum projektu	Projekt stanowi kontynuację wcześniejszych działań FED dotyczących wsparcia społeczności lokalnych w Ukrainie, w kontekście reformy samorządowej. W ramach projektu wspieraliśmy współpracę ukraińskich aktywistów lokalnych i przedstawicieli samorządów lokalnych na rzecz swoich społeczności. Rozwinęliśmy ich wiedzę i umiejętności w zakresie współpracy międzysektorowej, diagnozy lokalnej, partycypacji oraz rozwoju lokalnego, wsparliśmy ich także w podejmowaniu wspólnych działań na rzecz zmian w społecznościach lokalnych, w których żyją.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • 95 uczestników zwiększyło swoją wiedzę na temat reformy samorządowej, współpracy międzysektorowej i diagnozy lokalnej; • 87 uczestników zwiększyło swoją wiedzę na temat partycypacji publicznej i przygotowywania wniosków projektowych; • W 22 społecznościach uczestnicy przeprowadzili diagnozy lokalne dotyczące ważnych dla mieszkańców problemów, z wykorzystaniem partycypacyjnych metod i przy wsparciu trenerów; • 19 uczestników z obwodów donieckiego i ługańskiego poszerzyło swoją wiedzę na temat wdrażania reformy samorządowej i dobrych praktyk rozwoju lokalnego podczas wizyt studyjnych do obwodu mikołajowskiego i lwowskiego. • W 9 społecznościach zostały zrealizowane małe projekty, odpowiadające na ważne dla społeczności problemy i przygotowane w oparciu o rezultaty diagnoz lokalnych.
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 8 szkoleń, które ukończyło łącznie ok. 87 przedstawicieli władz samorządowych i NGO • diagnozy lokalne przeprowadzone w 22 społecznościach • wizyty studyjne dla 19 uczestników z obwodów donieckiego i ługańskiego do innych obwodów Ukrainy • 9 przyznanych małych grantów
Diagnoza lokalna – to działa! <p>Dzięki prowadzonemu projektowi coraz więcej lokalnych działaczy społecznych w ukraińskich społecznościach lokalnych przekonuje się do prowadzenia diagnozy lokalnej. Dla wielu pozytywnym zaskoczeniem jest to, że mieszkańcy chętnie biorą udział w diagnozie i wypowiadają się na ważne dla</p>	

nich tematy.

Przykładem może być grupa uczestników z Korostenia w obwodzie żytomierskim, która badała, w jaki sposób miasto dba o potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami.

Uczestnicy wykorzystali wiele różnych poznanych na szkoleniach metod i - jak sami podkreślają - nie oczekiwali, że mieszkańcy miasta wykażą takie zainteresowanie i gotowość do udziału w badaniu.

Wyniki diagnozy posłużyły grupie do opracowania projektu „Stworzenie centrum wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami”.

Diagnoza lokalna w Korosteniu, obwód żytomierski. Zbieranie odpowiedzi wśród mieszkańców w Wydziale Pracy i Opieki Społecznej.
Zdjęcie przesłane przez uczestników projektu.

Koszt realizacji 251 562,83 zł

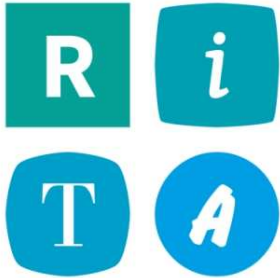
**National Endowment
for Democracy**

Supporting freedom around the world

Projekt realizowany przy wsparciu National Endowment for Democracy.

Projekt	Wizyta studyjna „Poznanie polskiego doświadczenia w obszarze decentralizacji i reformy samorządu lokalnego”
Kraje realizacji	Polska, województwo mazowieckie i śląskie
Partnerzy	International Technical Assistance Project „Skat Consulting Ltd./ Swiss-Ukrainian Decentralisation Support Project” DESPRO
Termin realizacji	01.09.2017 - 31.10.2017
Meritum projektu	<p>Projekt dotyczył organizacji wizyty studyjnej do Polski dla przedstawicieli ukraińskich samorządów lokalnych, uczestników programu DESPRO.</p> <p>W 7-dniowej wizycie studyjnej wzięło udział 13 uczestników oraz 2 przedstawicielki programu DESPRO.</p>
Wyniki projektu	13 uczestników wizyty poznało funkcjonowanie samorządu lokalnego w Polsce, kompetencje poszczególnych szczebli samorządu, przykłady działań na rzecz rozwoju lokalnego, mechanizmy współdziałania samorządu z mieszkańcami a także sposoby zarządzania placówkami oświatowymi.
<p>Jak sołtysi z sołtysami</p> <p>Szczególnie udaną częścią programu było spotkanie grupy z sołtysami gminy Pawłowice. Ponieważ większość uczestników pochodziła z niewielkich miejscowości, szczególnie interesowało ich jak podobnej wielkości miejscowości funkcjonują w Polsce. Również polscy sołtysi byli zainteresowani realiami funkcjonowania ukraińskich hromad, dzięki czemu wywiązała się bardzo ciekawa, żywa dyskusja.</p>	
<div data-bbox="703 974 1391 1487"> <p data-bbox="724 1429 1129 1485">Spotkanie z sołtysami gminy Pawłowice. Fot. N.Kertyczak</p> </div>	
Koszt realizacji	55 395,29 zł
<p>Wizyta została zorganizowana ze środków programu międzynarodowej pomocy technicznej Skat Consulting Ltd. / Szwajcarsko-ukraińskiego Projektu „Wsparcie Decentralizacji w Ukrainie” DESPRO.</p> <div data-bbox="357 1760 596 1861"> <p>Швейцарсько-український проект</p> <p>DESPRO</p> <p>Підтримка децентралізації в Україні</p> </div> <div data-bbox="647 1760 903 1877"> <p>Schweizerische Eidgenossenschaft Confédération suisse Confederazione Svizzera Confederaziun svizra</p> <p> Swiss Agency for Development and Cooperation SDC</p> </div> <div data-bbox="930 1794 1225 1827"> <p>skat Swiss Resource Centre and Consultancies for Development</p> </div>	

3.3. Programy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności zarządzane przez FED

Projekt	Program RITA – Przemiany w regionie
Kraje objęte programem i miejsca realizacji	Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgistan, Mołdawia, Rosja, Ukraina, Tadżykistan Polska
Partnerzy działań szkoleniowych:	Laboratorium Edukacji Obywatelskiej Poszuk przy Towarzystwie Lwa ze Lwowa, nieformalna grupa trenerów z Białorusi „ZOOM”
Termin realizacji	X edycja programu: 01.02.2015 – 30.11.2017 r., XI edycja programu: 01.02.2017 – 28.02.2019 r., w sprawozdaniu dane za 2017 r.
Meritum projektu	<p>Celem programu jest wsparcie demokratycznych i systemowych przemian w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Centralnej, poprzez dzielenie się polskim doświadczeniem w tym zakresie.</p> <p>Działania grantodawcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otwarte konkursy dla polskich NGO na realizację projektów z partnerami z krajów objętych programem, • dotacje na wkłady własne do większych przedsięwzięć realizowanych ze wsparciem innych donorów, • granty wyjazdowe służące wzmacnianiu współpracy i potencjału polskich organizacji w prowadzeniu działań międzynarodowych. <div data-bbox="1082 902 1362 1178"> </div> <p>Przemiany w regionie</p> <p>Działania szkoleniowe i informacyjne obejmują m.in.: warsztaty dla nauczycieli z Polski i Ukrainy chcących rozpocząć międzynarodową współpracę szkół i wymianę młodzieży, szkolenia z przygotowania projektów dla przedstawicieli polskich NGO, szkolenia trenerskie, kursy e-learningowe realizowane na Wschodzie, portal współpracy międzynarodowej Civicportal.org, konkurs „Kierunek: Wschód”.</p> <p>Informacje o programie dostępne są na www.programRITA.org.</p>
Wyniki projektu	<p>Przyznano 34 dotacje na realizację projektów partnerskich na rzecz krajów objętych programem. Wśród tematów projektów dominowały zagadnienia związane z edukacją i wychowaniem oraz problemami społecznymi i socjalnymi. Nie ma dofinansowanych projektów dot. rozwoju i wsparcia samorządu lokalnego czy III sektora. Ponad 30% dofinansowanych projektów realizowanych było w partnerstwie z Ukrainą.</p> <p>W efekcie 12 wyjazdów przedstawicieli polskich organizacji do krajów</p>

objętych programem powstały nowe partnerstwa projektowe lub umocniła się wcześniej zawiązana współpraca. Rezultatem 6 wyjazdów było przygotowanie wniosków do konkursu programu RITA, 3 z nich otrzymały granty w jesiennej edycji konkursu.

W ramach projektu ruszyła nowa odsłona platformy e-learningowej. Jest ona dostępna pod adresem civicportal.education. Oferuje grantobiorcom programu RITA, nauczycielom i nauczycielkom oraz aktywistom NGO dostęp do szeregu kursów e-learningowych przygotowujących do realizacji współpracy międzynarodowej i/lub daje kompetencje niezbędne w ich pracy.

Projekt w liczbach

- 43 projekty (z ponad 160 wniosków) dofinansowane na łączną kwotę około 1 685 600 zł
- 12 grantów wyjazdowych
- 8 nagród przyznanych w konkursie „Kierunek: Wschód”
- Wydany poradnik dot. prowadzenia współpracy szkół i wymiany młodzieży
- 2 warsztaty dla nauczycieli i nauczycielek z Polski i Ukrainy nt. współpracy szkół i wymiany młodzieży dla łącznie 48 osób
- Szkolenie projektowe dla 16 osób z 8 polskich organizacji zainteresowanych pracą na Wschodzie
- Szkolenie dla NGO z Polski i Rosji, chcących rozpocząć współpracę międzynarodową (dla 18 osób)
- 3 spotkania informacyjne, kilkaset porad i konsultacji mailowych i telefonicznych, 2 spotkania instruktażowe dla grantobiorców, 9 wizyt monitoringowych.

„Polskie doświadczenie budowania demokracji *specialité de la maison* polskich NGO pracujących na Wschodzie”

Pod takim tytułem zainicjowaliśmy dyskusję podczas VI Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej, który odbywał się we wrześniu 2017 r. w Lublinie. Towarzyszyły nam takie pytania: Jak przez lata współpracy polskich NGO z partnerami ze Wschodu zmieniała się specyfika przekazywania polskiego doświadczenia transformacji? Co udało się przekazać z sukcesem a czego nie? Jakie były kluczowe czynniki sukcesu i gdzie upatrujemy przyczyny porażki? Czy ciągle mamy się czym dzielić?

Prowadząca Martyna Bogaczyk (FED) i uczestnicy panelu.
Fot. Anna Kertyczak

W dyskusji udział wzięli reprezentanci i reprezentantki polskich i wschodnich NGO (z Gruzji i Ukrainy). Dyskutanci i dyskutantki przytaczali przykłady udanego przekazywania polskiego doświadczenia w

sferach takich jak migracja, czy reforma samorządu lokalnego, ale też otwarcie mówili o wyzwaniach i porażkach, które warto brać pod uwagę wyznaczając priorytety na przyszłość. Relacja z dyskusji dostępna jest [na naszej stronie](#).

W podsumowaniu dyskusji padły słowa o optymizmie i pokorze. Optymizmie, bo niezależnie od tego, jak dużo polskiego doświadczenia transformacji udało się upowszechnić i jak ocenialibyśmy różne sfery w Polsce dziś, ciągle mamy czym się dzielić, jest przestrzeń do współpracy i potrzeba współpracy. Pokora – gdyż żadne zmiany nie są nieodwracalne, musimy się stale uczyć, aktualizować naszą wiedzę, by nie osiąść na laurach. Przeprowadzenie dyskusji było możliwe dzięki środkom z rezerwy celowej programu RITA.

Koszt realizacji   2 533 162 zł

Program RITA jest przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

3.4. Działania na rzecz Polonii i Polaków mieszkających za granicą.

Projekt <i>Polska Macierz Szkolna w Irlandii modelową strukturą organizacji parasolowej, działającą na rzecz społecznych szkół polonijnych w latach 2017-2019</i>	
Kraje realizacji	Irlandia
Partnerzy	Polska Macierz Szkolna w Irlandii (PMSI)
Termin realizacji	01.07.2017 – 31.12.2017
Meritum projektu	Projekt stawiał sobie za cel wzmocnienie metodyczne, logistyczne i techniczne Polskiej Macierzy Szkolnej w Irlandii (PMSI). Naszym zamierzeniem było, aby sposób wewnętrznego funkcjonowania PMSI, jej relacji ze społecznymi szkołami polonijnymi oraz organizacjami pozarządowymi z Polski, stał się przykładem dla innych polonijnych edukacyjnych organizacji parasolowych w Europie Zachodniej.
Wyniki projektu	<ul style="list-style-type: none"> • Internetowy generator wniosków dla społecznych szkół polonijnych • Pogłębienie współpracy partnerskiej PMSI i Fundacji
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> • 82 uczestników Jubileuszowej Konferencji Metodycznej PMSI w Dublinie; • 9 uczestników międzynarodowych wydarzeń polonijnych; • 1 nowe narzędzie internetowe wspomagające proces składania wniosków przez społeczne szkoły polonijne.
<p>Jubileuszowa Konferencja Metodyczna PMSI w Dublinie</p> <p>Dwudniowa konferencja, towarzysząca 5-leciu powstania i działalności PMSI odbyła się, pod patronatem Marszałka Senatu RP Stanisława Karczewskiego. W dwudniowych uroczystościach, spotkaniach i szkoleniach łącznie wzięło udział ponad 150 osób (w tym 82 osoby w ramach naszego projektu). Byli to nauczyciele i dyrektorzy szkół z całej Irlandii i Irlandii Północnej.</p> <p>Podczas uroczystej gali wręczone zostały nagrody „Zasłużony dla oświaty” przyznane przez Zarząd PMSI wybitnym działaczom i nauczycielom, w dowód uznania za ich zasługi dla rozwoju społecznej oświaty polonijnej w Irlandii. Zarząd PMSI nagrodził również wszystkich przyjaciół organizacji – osoby i instytucje wspierające działania organizacji oraz szkół społecznych, którzy otrzymali pamiątkowe sowy.</p> <p>W programie konferencji nie zabrakło elementów metodycznych. Odbyły się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3-godzinne zajęcia otwarte dla nauczycieli prowadzone w szkole PAK w Dublinie przez dr Agnieszkę Rąbiej z Uniwersytetu Jagiellońskiego; • Wykłady tematyczne: dr hab. Waldemar Martyniuk (Katedry Języka Polskiego jako Obcego na UJ) wygłosił wykład dotyczący certyfikowania znajomości języka polskiego jako obcego a dr Jolanta Tatara (prezydent Kongresu Oświaty Polonijnej) opowiedziała o systemie językowo-kulturowym w USA, na przykładzie tożsamości narodowych chińskiej i greckiej w tym kraju; • warsztat psychoterapeuty Agnieszki Zajęc dot. wspierania uczniów w budowaniu zdrowego poczucia własnej wartości; 	

- „Jak uczyć dzieci?” – szkolenie prowadzone przez Małgorzatę Małykę (nauczyciel-metodyk nauczania zintegrowanego);
- „Testowanie i ocenianie biegłości językowej uczniów szkół polonijnych” – szkolenie prowadzone przez dr A. Rabiej.

Koszt realizacji   183 343 zł

Projekt współfinansowany ze środków Kancelarii Senatu w ramach realizacji zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2017 roku

3.5 Wsparcie aktywistów, inicjatyw społecznych i działań organizacji pozarządowych w Polsce w zakresie edukacji pro obywatelskiej i współpracy międzynarodowej

Projekt <i>Rethinking Civic Engagement in Central Europe</i>	
Kraje realizacji	Polska, Słowacja, Węgry
Partnerzy	Political Capital Policy Research and Consulting Institute (Węgry), Via Iuris (Słowacja)
Termin realizacji	01.10.2017 - 30.09.2018 <i>(w sprawozdaniu dane za rok 2017)</i>
Meritum projektu	<p>Celem projektu jest budowanie kontaktów, wspieranie wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi z Polski, Słowacji i Węgier, działającymi w obszarze edukacji obywatelskiej, na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i ochrony praw mniejszości oraz na rzecz porządku prawa.</p> <p>Chcemy pogłębić wiedzę przedstawicieli organizacji pozarządowych na temat sytuacji NGO w innych krajach i zaplanować wspólne działania i inicjatywy wobec zmieniającej się sytuacji w Europie Środkowej.</p> <p>Jako, że projekt rozpoczął się pod koniec 2017 roku w okresie którego dotyczy raport odbyło się tylko pierwsze spotkanie partnerów projektu.</p>
Projekt w liczbach	<ul style="list-style-type: none"> 1 spotkanie partnerów projektu
Koszt realizacji	16 614,26 zł
<div style="text-align: center;"> <p>National Endowment for Democracy <i>Supporting freedom around the world</i></p> <p>Projekt realizowany przy wsparciu National Endowment for Democracy.</p> </div>	

Raport z działalności Fundacji „Edukacja dla Demokracji” w 2017 roku, sporządzony na dzień 31.03.2018 r. (Uchwała nr 05/2018 Zarządu Fundacji „Edukacja dla Demokracji” z dnia 10 kwietnia 2018 roku w sprawie sprawozdań Fundacji za 2017 rok), został zatwierdzony przez Radę Fundacji w dniu 12.05.2018 r. (Uchwała nr 1 Rady Fundacji „Edukacja dla Demokracji” z dnia 12 maja 2018 roku w sprawie sprawozdań z działalności Fundacji w 2017 roku).